

El Senyor Esteve contra en Manelic

El president del comitè de govern d'UDC, Josep Antoni Duran Lleida, el president del Govern espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, i el president de CiU, Artur Mas, en la foto oficial, a la Moncloa, de l'acord pel nou Estatut de Catalunya.

CiU i ERC estan immersos des de fa temps en un enfrontament que va més enllà del propi entre dos partits polítics adversaris. La visceralitat d'algunes topades ha configurat un context en el qual la possible col·laboració entre les dues formacions és avui molt difícil.

Lacord per tancar la negociació d'un nou Estatut de Catalunya entre el president de CiU i el president del Govern espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, ha acabat d'enverinar les relacions entre CiU i ERC. Els republicans consideren que, amb aquest acord, la federació catalanista ha "venut" barat el projecte que va aprovar el Parlament per interessos partidistes. Segons la federació, els republicans no volen reconèixer l'èxit de l'acord per un "atac de banyes", i tot perquè el PSOE els va triar a ells, a CiU, i no a ERC com a aliats.

Aquest és l'últim episodi d'un enfrontament polític que s'ha aguditzat més

enllà dels enfrontaments normals entre formacions polítiques adversàries. En amplis sectors de les cúpules de les dues formacions ha arrelat un menyspreu mutu covat en els darrers anys. Precisament no és difícil sentir membres de la direcció de Convergència descriure amb aquest to despectiu els dirigents d'ERC com en Manelic, el personatge de l'obra *Terra Baixa*, d'Àngel Guimerà, un pastor simple i rude que es deixa portar pels sentiments. De la mateixa manera, tampoc no és estrany que en l'entorn de la formació republicana es compari l'actitud de CiU amb la del Senyor Esteve, el personatge arquetip de *Auca del Senyor Esteve*, de Santia-

go Rusiñol, que viu sense pensar en més que els interessos de la botiga vetes i fils La Puntual.

Del "no" de Pujol, al Tinell. S'és fàcil parlar del darrer episodi d'aquest enfrontament, segurament és complicat fixar-ne l'inici. Tot i alguns precedents, potser es pot començar a parlar d'aquest antagonisme en la nit electoral del 17 d'octubre del 1999. En aquella ocasió, a la seu electoral de CiU esclatar l'eufòria entre els assistents quan, en el tradicional ball d'atribució dels darrers escons de la nit d'elecció, ERC va aconseguir el seu dotzè diputat al Parlament de Catalunya. CiU n'h

aconseguit cinquanta-sis, quatre menys que en les eleccions del 1995. Jordi Pujol havia guanyat clarament el pols a Pasqual Maragall, el nou candidat del PSC, i frenava així el desgast que li podia haver comportat la seva decisió de donar suport a la primera investidura de José María Aznar. A tot això, l'eufòria dels assistents esclatava perquè amb els dotze diputats d'ERC s'obria la possibilitat d'articular una majoria nacionalista al Parlament.

Però, tot i les expectatives d'alguns sectors de les bases de CiU, finalment el darrer govern de Jordi Pujol va acabar recolzant-se en el grup parlamentari del PP, també amb dotze diputats. El rebuig de CiU a un acord amb ERC es va escenificar públicament en diverses ocasions, en el mateix debat d'investidura, per exemple, i en el debat de política general, a mitja legislatura, on l'enfrontament entre els dirigents de les dues formacions va arribar al punt àlgid. Aquest va ser el moment que el president de la Generalitat, Jordi Pujol, va rebutjar contundentment l'oferta d'acord parlamentari feta per Josep-Lluís Carod-Rovira. Els republicans van interpretar aquest rebuig com un menysteniment de la federació nacionalista. El distanciament entre les dues formacions, de fet, també s'havia agreujat molt pel fet que CiU mantenia el seu suport al segon govern de José María Aznar —encara que el PP disposava d'una còmoda majoria absoluta, obtinguda en les eleccions espanyoles del 12 de març del 2000—. Ara bé, per a CiU, les darreres ofertes de col·laboració fetes per ERC eren propostes enverinades que tenien per objectiu posar en evidència la posició de la federació liderada per Jordi Pujol amb els pactes de col·laboració amb el PP, en un moment en què José María Aznar ja havia demostrat que feia molt de temps que “no parlava català en la intimitat”. Però, el rebuig de CiU també van reobrir velles ferides velles en ERC, com ara el record de les conseqüències nefastes —per als republicans— del primer pacte entre CiU i ERC, el 1980. El suport dels republicans al primer govern de Pujol els va fer passar dels catorze diputats als cinc de les eleccions del 1984. A CiU, en canvi, aquell pacte li va permetre obtenir en la segona legislatura una majoria absoluta més còmoda, 72 diputats, 29 més que el 1980. També

El conseller de Relacions Institucionals, Joan Saura, el president de la Generalitat de Catalunya, Pasqual Maragall, i el president d'ERC, Josep-Lluís Carod-Rovira, quan van signar l'acord del Tinell per a constituir el nou govern tripartit, el desembre de 2003.

era molt recent el paper de CiU en la crisi interna d'ERC, que el 1996 va acabar amb l'escissió del PI. Llavors ERC va acusar la federació de facilitar mitjans a la formació escindida. De fet, posteriorment, l'exsecretari general dels republicans, Àngel Colom, i alguns exquadres que el van seguir en la nova formació es van integrar en CDC.

La ferida del Tinell. També la federació nacionalista té una llista de greuges contra Esquerra. El més greu de tots és, indiscutiblement, la constitució de l'actual govern tripartit de la Generalitat de Catalunya. La federació catalanista va viure com una traïció el fet que els republicans optessin per establir un pacte de govern amb el PSC per comptes de fer-ho amb CiU. La formació encapçalada per Artur Mas, que va aconseguir quatre diputats més que els socialistes catalans en les darreres eleccions autonòmiques, va considerar-se enganyada per ERC en el procés de negociació previ a la formació de govern. CiU va apreciar que el paper d'“equidistància” que havien mantingut els republicans durant els

darrers anys no era cert i que la decisió de pactar amb el PSC ja estava premeditada i decidida anteriorment.

CiU també considera una contradicció que una formació que es defineix com a independentista prioritzi un pacte que deixava la presidència de la Generalitat de Catalunya en mans d'una formació política “supeditada als interessos d'un partit espanyol”. Com a exemple d'aquesta dependència, des de la federació es recorda molt la imatge de José Luis Rodríguez-Zapatero —llavors només candidat del PSOE a la presidència del Govern espanyol— al balcó del Palau de la Generalitat, en la cerimònia d'investidura de Pasqual Maragall com a president. També es recorda la supeditació del president català a les pressions del PSOE, que van acabar amb la sortida de Josep-Lluís Carod-Rovira de l'executiu autonòmic, arran de la crisi per la filtració a l'*Abc* de l'entrevista que el dirigent d'ERC havia mantingut amb suposats dirigents d'ETA a la Catalunya Nord. Precisament, Esquerra retreu també a CiU que, en aquest episodi, la federació catalanista descarregués tota la seva ar-

El acord CiU-PP de les legislatures passades, la constitució del govern tripartit a Catalunya i el pacte per a l'Estatut entre Mas i Zapatero són part de l'artilleria creuada entre CiU i ERC

tilleria contra el llavors conseller en cap, de manera que es va afegir a la “persecució politicomediàtica” contra el líder republicà i el Govern català, per comptes de fer costat a les institucions catalanes davant de l’“investida espanyola”.

La disputa per l'espai sobiranista. CiU, ja des de l'oposició, ha estat especialment crítica amb ERC. Considera que la formació republicana ha tingut una actitud “seguidista” del PSC i que no ha sabut fer valdre el seu pes polític dins del govern presidit per Maragall. Aquesta crítica ha estat acompanyada d'un discurs de CiU més sobiranista, per una banda, per la caiguda dels lligams que mantenien quan eren al govern, i també per la consolidació en la direcció de Convergència de nous alts càrrecs formats políticament després de la transició i en responsabilitats de govern als executius de Jordi Pujol. Aquests alts càrrecs havien coincidit, en etapes anteriors, amb futurs càrrecs d'ERC en plataformes cíviques com la Crida. Un exemple d'aquesta coincidència és el cas de David Madí, portaveu de Convergència, i Joan Puigcercós, secretari general d'ERC. Coincidint en aquest discurs més sobiranista de la federació, especialment dins de CDC, els republicans, precisament des que tenen responsabilitats de govern, han moderat part dels seus discursos. En la pujada d'uns i la baixada dels altres és on probablement s'ha trobat aquest període d'impàs i de competència per l'espai ideològic del sobiranisme.

Probablement ara el debat sobre la negociació de l'Estatut servirà d'element d'ordenació i d'arbitratge en aquesta competència, ja que CiU ha pogut recuperar el seu tarannà de negociador pragmàtic –tot i que està a l'oposició–, i ERC podrà reforçar el seu paper reivindicatiu –tot i que està al govern.

Un dels dirigents actuals de Convergència deia, en una reunió informal, en referència a l'acord sobre l'Estatut: “Algú ha d'assumir la responsabilitat d'esquerdar els somnis de la gent, si és per poder avançar.” Un membre de la direcció actual d'ERC deia: “Algú ha de mantenir la reivindicació, encara que surti car.” Doncs potser aquestes frases expliquen, en part, les diferències.

Enric Rimbau

Rere una pau oficial, el conflicte

La guerra oberta entre CiU i ERC ha superat l'esfera política i ha impregnat la societat civil. Primer, el tripartit; després, el pacte CiU-PSOE a marge d'ERC, i ara també la manifestació “Som una nació i tenim el dret de decidir” han fet que rere la pau oficial, es visqui un enfrontament entre els dos entorns del nacionalisme català. Algunes entitats han optat pel silenci o l'ambigüitat en els posicionaments per no ferir sensibilitats.

La manifestació del dissabte passat, dia 18, a Barcelona convocada per la Plataforma pel dret de decidir ha creat dos bàndols. La decisió de donar-hi suport o no ha fet més gran l'esquerda ja oberta en algunes entitats socials amb el pacte tripartit i amb l'acord Mas-Zapatero per l'Estatut. La decisió d'entitats civils estava polititzada: ERC i EUiA hi van donar suport, CiU, PSC i ICV, no. En aquest escenari havien de decidir les juntes de les associacions, integrades fonamentalment per persones de l'entorn de CiU o ERC. Així, algunes entitats es van trobar entre l'espasa i la paret, com ja els havia passat a l'hora de pronunciar-se sobre l'acord CiU-PSOE o el pacte tripartit.

En el cas d'Omnium Cultural, integrada per 16.000 socis d'una base social molt àmplia, es va optar per no donar suport a la manifestació: “Ens hem mantingut coherents amb la nostra posició de principi. Nosaltres només donaríem suport a una manifestació de carrer si es donaven dues condicions: un Estatut ambiciós i el suport de les quatre forces polítiques que van aprovar el text del 30 de setembre”, explica el seu president, Jordi Porta. La junta d'Omnium, integrada per una trentena de persones, té una composició plural, però actualment, segons fonts de la ma-

teixa junta, hi predominen persones properes a ERC i a l'Associació Catalana de Professionals, però els seus membres són conscients que hi ha una plua base de socis que probablement tenen CiU. Aquest fet condiciona

